

Nr 224.

Uppläst och godkänd i första kammaren den 28 augusti 1914.
» » » i andra kammaren den 29 augusti 1914.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag dels till lag om ändrad lydelse av 6, 7, 9, 14, 15, 23, 26, 31 och 37 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, dels ock till lag om tillägg till 37 § i samma lag.

(Sammansatta stats- och lagutskottets (nr 1) utlåtande nr 1.

Till Konungen.

Genom en den 12 juni 1914 dagtecknad proposition, nr 217, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag dels till lag om ändrad lydelse av 6, 7, 9, 14, 15, 23, 26, 31 och 37 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, dels ock till lag om tillägg till 37 § i samma lag.

Den granskning, riksdagen ägnat de i Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition innefattade lagförslagen, har givit anledning till följande anmärkningar.

6 §.

På det att den avrundning av pensionsbelopp, som enligt denna § skall företagas, må komma att ske på det för pensionstagarna förmånligaste sättet, har riksdagen ansett sig böra vidtaga den ändring i Eders Kungl. Maj:ts förslag, att avrundning förklaras skola göras till *närmast högre* sådant tal, att utbetalningen kan verkställas med ett för varje betalningstermin lika, å helt tiotal öre slutande belopp.

14 §.

Såväl enligt den nuvarande lydelsen som med den av Eders Kungl. Maj:ts föreslagna avfattningen av förevarande § åligger det mantalsskrivningsförrättare att sedan mantalslängden för kommun varje år blivit i stadgad ordning justerad, samtidigt med den justerade mantalslängden, d. v. s. senast den 20 mars, tillställa taxeringsnämndens ordförande förteckning över de i mantalslängden upptagna personer, som vid årets början uppnått femton men icke sextiosex års ålder, vilken förteckning därjämte, i enlighet med vad §:n närmare bestämmer, skall innehålla vissa uppgifter angående de i densamma upptagna personerna. Då mantalslängden föreligger justerad först den 15 mars, kommer i följd härav tiden för förteckningens upprättande att begränsas till fem dagar. Med hänsyn därtill, att förteckningen upptager omkring tre femtedelar av folkmängden och att arbetet med förteckningens upprättande alltså otvivelaktigt är av den omfattning, att detsamma måste påbörjas omedelbart efter mantalsskrivningarnas avslutande för att kunna medhinnas före taxeringsnämndernas sammanträden, synes det riksdagen kunna ifrågasättas, huruvida icke förevarande § borde innehålla föreskrift därom, att förteckningen skall upprättas efter mantalslängden med iakttagande av de vid justeringen av densamma vidtagna rättelser. I sammanhang härmed torde tiden för avlämnandet av förteckningen böra något framflyttas, exempelvis till den 1 eller den 10 april, då taxeringsnämndernas sammanträden i regel taga sin början. Riksdagen, som icke ansett sig nu böra besluta någon ändring i förevarande hänseende, har emellertid velat sålunda fästa uppmärksamheten därpå, att någon åtgärd i ovanberörda syfte till äventyrs kan bliva erforderlig.

15 §.

Till undvikande av möjligt missförstånd har riksdagen ansett uttrycket »kronouppbördsmyndigheten» i första stycket av 15 §, sådan

den lyder enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag, böra utbytas mot »på landet till häradsskrivaren och i stad till vederbörande tjänsteman», varigenom jämväl vinnes överensstämmelse med motsvarande uttryckssätt i gällande förordning om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

31 §.

Med den av riksdagen företagna omformuleringen av Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del avses allenast att på ett lättfattligare sätt uttrycka stadgandets innehåll samt därvid vinna anslutning till de i 37 § tredje stycket använda uttrycken.

37 § samt förslaget till lag om tillägg till samma §.

Eders Kungl. Maj:ts förslag att i denna § infoga ett nytt stycke efter tredje stycket i §:s nuvarande lydelse har föranletts av en anmärkning av lagrådet. Den avfattning, 31 § erhållit i det till lagrådet remitterade förslaget skulle hava medfört, att pensionsrätt ansågs förvärvad tidigast med ingången av kalenderåret näst före det, under vilket ansökan om pension ingivits. Men då i fråga om övergångsåren 1914—1918 jämlikt 37 § tredje stycket beloppet av pensionstillägg, understöd eller ökning bestämmes till visst procenttal av eljest stadgade belopp och detta procenttal stiger, ju senare rätten förvärvats, skulle härav blivit en följd, att dröjsmål med pensionsansökans ingivande medfört ökning av procenttalet och alltså av årliga pensionsbeloppet, i strid med de förutsättningar, varunder bestämmelsen i pensionslagen rörande procenttalen meddelats. Lagrådet ansåg därför, att förutnämnda bestämmelse i det remitterade förslagens 31 § icke borde göras tillämplig å de i 37 § tredje stycket avsedda fallen.

Vid den omarbetning, som det remitterade förslaget i anledning av denna erinran undergick, anlätades emellertid en i viss mån skiljaktig utväg. I Eders Kungl. Maj:ts förslag har nämligen 31 § omformulerats, så att där nu stadgas, att pension icke *utgår* för tid, som ligger före kalenderåret näst före ansöknings, även om det visas, att pensionsfallet inträffat och följaktligen »pensionsrätten inträtt» eller såsom saken jämväl uttryckes »rätt till pension förvärvats» vid en tidigare tidpunkt. Och enligt det föreslagna nya stycket i 37 § skall denna regel jämväl gälla de i denna §:s tredje stycke omnämnda fallen (övergångsåren); men på samma gång stadgas, att det procenttal, efter vil-

ket pensionsbeloppet i dessa fall beräknas, bestämmes icke efter det första kalenderår, för vilket pension utgår, utan efter det eventuellt tidigare år, varunder rätten att erhålla pension inträdde.

Enligt riksdagens uppfattning innebär emellertid den samtidiga tillämpningen av dessa båda principer en onödig hårdhet mot ifrågasvarande pensionstagare, vilkas ställning redan förut är särdeles svag. Den av lagrådet anvisade utvägen att ställa dem oberörda av den i 31 § föreslagna förändringen synes riksdagen innefatta en av förhållandena påkallad lösning. Därmed försvinner ju varje frestelse till spekulation i dröjsmål med pensionsansökans ingivande. Och det behov av lättnad i pensionsmyndigheternas arbete med undersökning av pensions sökandes tidigare förhållanden, som är grunden till det nyssnämnda ändringsförslaget, gör sig ju i vida ringare mån gällande i förevarande fall, där det på grund av stadgandena rörande med åren stigande procenttal mera sällan ligger i sökandens eget intresse att påstå ett tidigare inträde av pensionsrätten. I enlighet med denna riksdagens uppfattning har riksdagen för sin del ansett det ifrågasatta tillägget böra affattas på sätt nedan angives.

Beträffande det av Eders Kungl. Maj:t i form av särskild lag föreslagna tillägget till 37 §, med avseende å vissa understöd eller pensioner från Vadstena krigsmanshuskassa, flottans pensionskassa och Invalidhusfonden, har riksdagen, som icke funnit något i sak att erinra emot förslaget, för sin del ansett stadgandet böra ingå i 37 § såsom särskilt stycke. Härigenom skulle bestämmelsen i fråga komma att genast träda i kraft i stället för den 1 januari 1915, såsom Eders Kungl. Maj:t föreslagit.

Med åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen, under förklarande att de i Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition innefattade lagförslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick godkännas, härmed anmäla, att riksdagen, i anledning av samma proposition, för sin del antagit följande

Lag

om ändrad lydelse av 6, 7, 9, 14, 15, 23, 26, 31 och 37 §§ i lagen
den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring.

6 §.

Pensions — — — belopp.

Därjämte — — — kronor.

Pensionstillägget — — — kronor.

Därjämte — — — erlagd.

Pensionsbelopp avrundas till närmast högre sådant tal, att dess utbetalning i den ordning, 32 § stadgar, kan verkställas med ett för varje betalningstermin lika, å helt tiotal öre slutande belopp. Utgöres pensionsbelopp av dels pension enligt första stycket i denna § och dels pensionstillägg, skall avrundningen verkställas å pensionsstillägget.

7 §.

Årsinkomst — — — tillkommer.

Där inkomst helt eller delvis utgöres av naturaförmåner, skall vid uppskattning av dessa förmånens årliga värde iakttagas, att, där naturaförmånerna räcka till full, om än torftig försörjning, deras årliga värde ej må uppskattas till lägre belopp än 300 kronor för man och 280 kronor för kvinna, och att, där naturaförmånerna ej räcka till full försörjning, deras årliga värde uppskattas till motsvarande lägre belopp, ävensom att årliga värdet av bostad ej må uppskattas till lägre belopp än 50 kronor. Där uppskattningen ej kan ske med ledning av dessa bestämmelser, verkställles densamma efter de i orten gällande priser eller efter andra grunder, som finnas tillämpliga.

I — — — årsinkomst.

9 §.

I — — — belopp.

Pensionstillägg — — — fattigvården.

Pensionstillägg — — — pensionstillägget.

För — — — vården.

Där pensionstagare, för vilken inbetalning blivit på grund av bestämmelserna i 14 och 15 §§ gjord av kommun, för sin försörjning anlitar allmänna fattigvården, äger den kommun, till vilken han i fattigvårdshänseende hör, att för tid, under vilken fattigvården utgår, uppbära det belopp, som enligt de i 6 § första stycket angivna grunder motsvarar vad av kommun sålunda inbetalats, dock icke i vidare mån än som erfordras till täckande av kostnaderna för den lämnade fattigvården.

14 §.

Sedan mantalslängden för kommun varje år blivit i stadgad ordning justerad, åligger det mantalsskrivningsförrättaren att uppgöra för-

teckning över de i längden upptagna personer, som vid årets början uppnått femton men icke sextiosex års ålder. I förteckningen, som uppgöres enligt fastställt formulär, angives för varje person namn, födelseår och dag, civilstånd, yrke samt bostad, varjämte för envar, som under nästföregående år varit undantagen från avgiftsplikt, anteckning göres härom. Förteckningen tillställs taxeringsnämndens ordförande samtidigt med att den justerade mantalslängden enligt gällande författning till honom överlämnas.

Sedan förteckningen kommit taxeringsnämnden tillhanda, beslutar nämnden, på grund av upplysningar från vederbörande pensionsnämnd angående de personer, som äro berättigade till pension eller understöd, samt med hänsyn till de förhållanden, som enligt 5 § andra och tredje styckena medföra undantagande från avgiftsplikt, för varje i förteckningen upptagen person, huruvida för året avgiftsplikt må åligga honom och vilka avgifter böra av honom erläggas; skolande om besluten anteckning göras i förteckningen.

Där ej förordnande, som i 13 § tredje stycket sägs, blivit meddelat, skall förteckningen senast fem dagar efter det taxeringsnämndens arbete för året avslutats överlämnas till den kommunala uppborndsmyndigheten, som ombesörjer, att avskrift av densamma hålles tillgänglig för allmänheten under tiden från och med den 1 till och med 10 juli å ställe, som minst fjorton dagar förut kungöres i kyrkan och tillika på annat lämpligt sätt tillkännagives. Härigenom skall envar som vederbör anses hava erhållit del av förteckningens innehåll.

Pensionsavgift, som skall uppbäras av den kommunala uppborndsmyndigheten, erlägges före utgången av juni månad nästföljande år i den ordning, som av kommunen bestämmes. Har avgiftspliktig icke erlagt avgiftens hela belopp, skall likväl vad av honom inom nämnda tid må hava erlagts tagas i beräkning vid bestämmande av pensionsbelopp enligt 6 § första stycket.

De erlagda avgifterna redovisas och inbetalas till den i 11 § omnämnda fonden. Kommunen är därjämte skyldig att till samma fond redovisa och inbetala ett belopp, motsvarande avgifter, som icke blivit erlagda. Vad av kommunen sålunda inbetalats må icke tagas i beräkning vid bestämmande av pensionsbeloppet.

För ej erlagd pensionsavgift eller del därav äger kommunen fordran hos den avgiftspliktige.

Det åligger den kommunala uppborndsmyndigheten att före utgången av juli månad året näst efter det, under vilket pensionsavgift påförts, till kronoppborndsmyndigheten insända förteckningen, försedd med

uppgift om den avgift eller del därav, som av avgiftspliktig erlagts och enligt vad ovan stadgats må tagas i beräkning vid bestämmande av pensions belopp.

Där så provas nödigt, äger Konungen för viss kommun bestämma annan ordning för förteckningens uppgörande än ovan stadgats.

Närmare bestämmelser angående tid och sätt för ovan föreskrivna redovisning och inbetalning till den i 11 § omförmälda fonden meddelas av Konungen.

15 §.

Har Konungen meddelat förordnande, som i 13 § tredje stycket sägs, åligger det taxeringsnämnden att, sedan nämndens beslut införts i den i 14 § omnämnda förteckningen, samtidigt med taxeringslängdens insändande, på landet till häradskrivaren och i stad till vederbörande tjänsteman, överlämna förteckningen för att ligga till grund för debitering och uppbörd av pensionsavgifterna. Huru förteckningen i ty fall för allmänheten skall hållas tillgänglig, därom förordnar Konungen.

Skola allenast de i 13 § andra stycket omförmälda pensionsavgifter uppbäras av kronouppbördsmyndigheten, åligger det taxeringsnämnden att i taxeringslängden för året angående varje avgiftspliktig anteckna beloppet av den avgift, han har att i samband med kronouppbörden erlægga.

Pensionsavgift, som i denna § avses, må kunna av avgiftspliktig särskilt erläggas. Närmare bestämmelser härom meddelas av Konungen.

Pensionsavgift, varom i 13 § andra stycket sägs, må ej erläggas och ej heller utsökas, sedan sex månader förflutit efter utgången av det år, under vilket avgiften blivit påförd. Har sådan pensionsavgift allenast till en del av sitt belopp influtit, tages likväl den del i beräkning vid bestämmande av pensions belopp enligt 6 § första stycket.

I fall, som i första stycket av denna paragraf avses, vare angående kommunens ansvarighet för pensionsavgifter av tre kronor eller delar därav och kommunens fordringsrätt för vad av densamma på grund av sådan ansvarighet erlagts lag som i 14 § sägs.

Förteckning, som från taxeringsnämnd eller kommunal uppbördsmyndighet inkommit, skall av kronouppbördsmyndigheten fördes med uppgift om de till kronouppbördsmyndigheten erlagda och av densamma indrivna pensionsavgifter för det år förteckningen avser samt före den 1 september nästföljande år översändas till pensionsstyrelsen.

23 §.

Pensionsnämnd — — — underrättas.

Suppleanten för ordföranden äger närvara vid nämndens sammanträden och deltaga i överläggningarna, men ej i besluten.

Ordföranden, dennes suppleant och ledamöterna äga, därest av vederbörande kommunalstämma eller, där kommunalfullmäktige finnas, av dessa eller i stad av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmän rådstuga sådant beslutas, att av kommunens medel åtnjuta dels traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resedagar med högst fyra kronor om dagen, dels ock, då de icke äro bosatta å den ort, där nämnden sammanträder, samt då skjuts, järnväg eller ångfartyg för resa till och från sammanträdesorten verkligen begagnats, resekostnadsersättning med högst lega för skjuts efter en häst eller för båt-skjuts eller utgift för II klass å järnväg eller för salongsplats å ångfartyg.

26 §.

Pensionsnämnds — — — handlingar.

Ordföranden äger av kommunen tillgodonjuta gottgörelse för de honom genom uppdraget åsamkade kostnader, såsom skrivmaterialier, postporto och skrivarehjälp. Äro de ordföranden åliggande göromålen synnerligen omfattande, äger kommunen, i den mån en dylik utgift för densamma ej må anses alltför betungande, därjämte tilldela honom skäligt arvode. Beslut om sådant arvode fattas å landet av kommunalstämma eller, där kommunalfullmäktige finnas, av dessa och i stad av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmän rådstuga. Dylikt beslut skall underställas Konungens befallningshavandes prövning och skall i fråga om denna prövning samt talan mot Konungens befallningshavandes beslut i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad i gällande kommunalförfattningar finnes stadgat angående underställning och besvär.

Protokollet — — — fattats.

Protokollet — — — slut.

Sedan protokoll för sammanträde justerats, åligger det ordföranden att ofördröjligen till vederbörandes kännedom å förut kungjort ställe anslå en förteckning över de ansökningar, rörande vilka beslut fattats, och anses härigenom meddelande om besluten hava skett den dag

anslag gjordes. Samtidigt skall ordföranden i betalt brev med allmänna posten tillställa varje sökande besked om det beslut, som fattats i anledning av hans ansökan.

31 §.

Pension utgår från och med den månad, varunder rätt till pension inträtt, vilket, där ej rätten visas hava tidigare varit för handen, anses hava skett vid den tid, då pensionen söktes, till och med den månad, varunder pensionstagaren avlidit eller pensionens indragning beslutats. Pension utgår dock ej för tiden före januari månad året näst före det då pensionen söktes, ändå att rätten visas hava tidigare förvärvats.

Lag — — — pension.

37 §.

Denna — — — 1913.

Rätt — — — personer.

För — — — 90».

I fråga om pension eller understöd, som i nästföregående stycke sägs, skall stadgandet i 31 § första stycket andra punkten icke äga tillämpning.

För — — — 16».

Den — — — statsmedel.

Vid bestämmande av årsinkomst enligt 7 § skall hänsyn icke tagas till understöd från Vadstena krigsmanshuskassa, genom flottans pensionskassa utgående pensioner till avskedade båtsmän och marinsoldater eller gratifikationer och pensioner från Invalidhusfonden.

Denna lag träder genast i kraft.

Stockholm den 29 augusti 1914.

Med undersåtlig vördnad.
